

Náučný chodník Jaskyne Slovenského krasu - svetové prírodné dedičstvo

Kraj:	Košický
Okresy:	Rožňava
Geomorfologické jednotky:	Rožňavská kotlina a Slovenský kras
Geologická jednotka:	gemerské pásmo
Chránené územie:	Národný park Slovenský kras a národná prírodná pamiatka Krásnohorská jaskyňa
Prístup:	bus Krásnohorská Dlhá Lúka
Východisko:	Krásnohorská Dlhá Lúka, centrum
Trasa:	Krásnohorská Dlhá Lúka: centrum - most pri futbalovom ihrisku - chodník pozdĺž penovcových jazierok - Krásnohorská jaskyňa
Dĺžka, prevýšenie:	0,8 km, prevýšenie 30 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske, historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2006

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2021).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Speleoklub Minotaurus, Edelényska 10, 048 01 Rožňava; speleologická vodcovská služba (návšteva jaskyne): Jaroslav Stankovič, tel. 0905 412 048 alebo e-mail: stankov@ke.psg.sk

Poznámka: Úvodný informačný panel náučného chodníka stojí duplicitne aj mimo jeho trasy na hrade Krásna Hôrka, od východiska náučného chodníka vzdialeného 5 km (s prevýšením 140 m, po žltej turistickej značke).

Upozornenie: Hrad Krásna Hôrka (mimo trasy chodníka) je od požiaru 10. marca 2012 z dôvodu rekonštrukčných prác až do odvolania zatvorený. Otvorenie jeho dolnej a strednej časti pre verejnosť sa predpokladá v roku 2024.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Odporúčame pridať túru k hradu Krásna Hôrka (pozri poznámku a upozornenie vyššie).

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Krásnohorská Dlhá Lúka. Obec juhovýchodne od Rožňavy na juhu východného Slovenska na južnom okraji Rožňavskej kotliny pod severným okrajovým svahom Silickej planiny, súčasťou Slovenského krasu. Vyvinula sa okolo majera, prvýkrát sa písomne spomína v roku 1338. Patrila k panstvu Krásna Hôrka - do polovice 16. storočia Bubekovcom a neskôr Andrássovcom. Obyvatelia sa zaoberali pastierstvom, pálením uhlia a vápna a povozníctvom. Jednoloďový pôvodne barokový rímskokatolícky kostol sv. Juraja z roku 1754 bol neskôr prestavaný v neogotickom štýle.

Národná prírodná pamiatka Krásnohorská jaskyňa. Chránené územie v masíve Silickej planiny v Slovenskom krase, vyhlásené v roku 1972 na ochranu 1 556 m dlhej výverovej fluviokrasovej jaskyne vytvorenej činnosťou podzemného potoka Buzgó, objavenej v roku 1964. Pamiatka leží v rámci Národného parku Slovenský kras, od roku 1995 v rámci hromadnej lokality Jaskyne Aggteleckého krasu a Slovenského krasu je zapísaná v Zozname svetového dedičstva UNESCO, je súčasťou chráneného vtáčieho územia Slovenský kras (súčasť sústavy Natura 2000). Je turisticky sprístupnená len s doprovodom speleologickej vodcovskej služby v jaskyniarskom výstroji po predchádzajúcej rezervácii u správcu jaskyne (kontakt pozri vyššie). Prehliadková trasa v dĺžke asi 450 m vedie po drevených lávkach, lanách a rebríkoch. Prekonáva aj podzemný tok tečúci celou hlavnou časťou jaskyne a vedie ku Kvapľu rožňavských jaskyniarov, ktorý je svojou výškou 34 m najväčším kvapľom Európy.

Národná kultúrna pamiatka Hrad Krásna Hôrka. Leží na strmom kuželovitom kopci nad obcou Krásnohorské Podhradie na úpätí Volovských vrchov, 8 km na východ od Rožňavy. Pôvodne gotický hrad zo začiatku 14. storočia. V renesančnom štýle ho prestavali na pevnosť, neskôr na reprezentačné šľachtické sídlo. Hrad bol obývaný až do roku 1812. Posledný majiteľ Dionýz Andrassy ho premenil na rodové múzeum a od roku 1906 ho sprístupnili verejnosti. V roku 1946 začali na hrade rekonštrukčné

práce. Hrad sprístupnený verejnosti ako múzeum dobového nábytku a zariadenia. Posledný hradný pán dal v roku 1904 na juhovýchodnom okraji obce vybudovať pre svoju manželku umelecky vyzdobené secesné mauzóleum, vystavané z rôznofarebného mramoru privezeného zo všetkých svetadielov. Sú v ňom sarkofágy Dionýza Andrásyho a jeho manželky Františky. Verejnosti prístupný (pozri poznámku a upozornenie vyššie).

Rožňavská kotlina. Rozlohou malá kotlina na juhu východného Slovenska v rámci Slovenského rudohoria zhruba medzi obcami Honca, Brzotín, Drnava a Rožňava. Jej dĺžka vo východo-západnom smere je necelých 20 km. Na severe susedí s Volovskými vrchmi a Revúckou vrchovinou a na juhu veľmi ostro strmými svahmi so Slovenským krasom. Vyplnená je neogénnymi a kvartérnymi sedimentmi nív (najmä Slanej) a veľkého náplavového kužeľa Krásnohorského potoka, na ktoré sa viaže rovinný a pahorkatinný reliéf. V západnej časti vystupuje staršie geologické podložie (triasové bridlice, slienité vápence, vápence) s členitejším reliéfom až vrchovinného rázu, kde sa nachádzajú najvyššie polohy v rámci - chrbát Roveň 528 m n. m. južne od Rakovnice a izolovaný vrch Sedlo 470 m n. m. západne od Rožňavy. Zo severu na juh kotlinu preteká rieka Slaná, ktorá sprava priberá Honský potok a zľava Rožňavský potok a Čremošnú a kotlinu opúšťa vo výške 254 m n. m. Kotlina je zväčša odlesnená s poľnohospodárskym využitím s výnimkou členitejších území v západnej časti. Kotlinou prechádzajú komunikácie celoslovenského významu na trase Zvolen - Košice, a to cesta I. triedy 16 a železničná trať číslo 160.

Národný park Slovenský kras. Veľkoplošné chránené územie na južnom Slovensku pri hraniciach s Maďarskom zaberajúce takmer celý geomorfologický celok Slovenský kras s maličkými presahmi do susedných celkov (Juhoslovenská kotlina a Volovské vrchy) zhruba medzi Gemerskými Teplicami, Kečovom, slovensko-maďarskou štátnou hranicou, Moldavou nad Bodvou, Jasovom, Hačavou a Štítnikom s výnimkou dien dolín Štítnika, Slanej a Turne, vyhlásené v roku 2002 na mieste predchádzajúcej rovnomennej chránenej krajinnej oblasti (z roku 1973); novo bol Národný park Slovenský kras, jeho zóny a ochranné pásmo vyhlásené s účinnosťou od roku 2024. Najväčšie súvislé krasové územie na Slovensku (na ktoré za hranicou v Maďarsku nadväzuje Aggtelecký kras s národným parkom Aggteleki Nemzeti Park) geologicky budujú najmä karbonátové horniny (rôzne druhy vápencov, dolomitov, bridlíc a p.) na seba nasunutých príkrovov. Tento do paroviny zarovnaný okraj Slovenského rudohoria bol po výzdvihu pri tektonických pohyboch rozčlenený až 400 m hlbokými kaňonovitými prielomovými dolinami Štítnika, Slanej, Blatného potoka (Zádielska dolina) a Hájskeho potoka na náhorné krasové plošiny - planiny (Koniar, Plešivská p., Silická p., Zádielska p., Jasovská p., Horný vrch, Dolný vrch) - s bohatstvom dokonale vyvinutých povrchových i podzemných krasových foriem (v roku 2017 bolo na území Slovenského krasu evidovaných takmer 1 200 jaskýň). Územie národného parku je súčasťou plošne rozsiahlejšej Biosférickej rezervácie Slovenský kras vyhlásenej v rámci medzinárodnej siete biosférických rezervácií programu UNESCO Človek a biosféra v roku 1977 ako prvej na Slovensku, a to aj pre pestrosť a zachovalosť flóry (endemit chudôbka drsnoplodá Klášterského - *Draba lasiocarpa* subsp. *klasterskyii*) a fauny. Národný park tvorí podstatnú časť územia lokality Jaskyne Slovenského krasu a Aggteleckého krasu pripísanej v roku 1995 do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Územie národného parku sa prekrýva s mnohými územiaми európskeho významu a chráneným vtáčím územím Slovenský kras (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Základná informácia o svetovom prírodnom dedičstve - Jaskyne Slovenského krasu a informácie o lokalitách sprístupnených jaskýň regiónu
2. Svetové prírodné dedičstvo UNESCO a aktivity podzemia pre zápis do zoznamu
3. Kultúrne a prírodné zaujímavosti lokality Buzgó

4. Penovce Slovenského krasu
5. Krásnohorská jaskyňa
6. História prieskumu a rozsah podzemného krasu
7. Hodnoty jaskýň Slovenského krasu

Informačné panely v teréne nie sú označené názvom náučného chodníka.

